

Nr. 3(137)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2023. gada 6. marts

IZNĀKUSI UNIKĀLA HAIKU GRĀMATA

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Strādājot pie grāmatām pielāgotā formātā, vienmēr domājam, kā tās padarīt interesantākas un daudzpusīgākas. Esam izdevuši grāmatas Braila rakstā ar audio ierakstu, ar palielinātās drukas lappusēm, vai arī ar taktilajām ilustrācijām. Tomēr nebijām mēģinājuši to visu apvienot vienā grāmatā. Kad pagājušajā gadā mūs uzrunāja japāņu valodas un kultūras lektors Uģis Nastevičs, aicinot pielāgot jaunākos japāņu haiku tulkojumus Braila rakstā, mēs zinājām, ka šī būs unikāla iespēja radīt interesantu izdevumu.

Daļa mūsu bibliotēkas apmeklētāju pagājušā gada decembrī Japāņu haiku pēcpusdienas ietvaros jau iepazinās ar Uģi Nasteviču un viņa tulkojumiem. Tikšanās laikā mēs informējām par plānu izdot pielāgotā formātā viņa tulkotās haiku, kas apkopotas grāmatā «Japāņu dzeja». Šogad ar prieku

varam paziņot, ka darbs pie grāmatas ir noslēdzies. Rezultāts pārsteidza ne tikai tulkotāju, bet arī mūs pašus. Grāmatā publicēti ne tikai haiku atdzejojumi latviešu valodā, bet arī haiku izruna japāņu valodā. Grāmata Braila rakstā iznākusi ar audio disku, kurā haiku skan japāņu un latviešu valodās. Tekstus japāņu valodā ielasījis viesstudents Daiki Kobajaši no Odavaras, Japānā, bet latviešu valodā — Uģis Nastevičs. Audio ieraksta mērķis ir dot grāmatas lasītājiem iespēju iemācīties kādu haiku japāņu valodā. Lai to varētu izdarīt, nepietiek tikai zināt kā to pateikt, bet jāzina arī kādā intonācijā un ar kādiem uzsvāriem to jāizrunā. Grāmata papildināta arī trīs taktilām ilustrācijām.

Lai iepazītos ar grāmatu, aicinām apmeklēt **grāmatas Braila rakstā «Japāņu dzeja» atvēršanas svētkus, kas notiks 15. martā plkst. 15.00** bibliotēkas lasītavā Rīgā. Svētkus organizēsime sarunu cikla «Kafijas pauze» ietvaros.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

TANGO KARALIS NO DAUGAVPILS

Jana Šlapaka

LNerB Daugavpils filiālbibliotēkas vadītāja

Lai gan Daugavpils pamatoti neieguva Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 titulu, tās iedzīvotājiem ir daudz iespēju baudīt

aizraujošas kultūras norises un vēl vairāk iesaistīties ar savas pilsētas kultūrvēsturisko mantojumu. Ja jums palūgtu ātri nosaukt trīs izcilus novadniekus kultūras jomā, vai tas būtu grūts uzdevums? Daugavpīliešiem noteikti ne — aktieris un

režisors Solomons Mihoelss, mākslinieks Marks Rotko, rakstniece Anita Liepa, keramiķis Pēteris Martinsons, klauns Koko (Nikolajs Poļakovs), operdziedātāja Ilona Bagele, mākslinieks Pjotrs Hudobčēnoks un vēl daudzas citas ievērojamas personības, kuras pazīstamas ne tikai lokāli, bet arī pāri vienas pilsētas, novada un valsts robežām. Un, protams, Daugavpilī dzimušu un starptautiski pazīstamu izcilību plejāde nebūtu pilnīga bez Oskara Stroka.

2023. gada janvāris Daugavpils filiālbibliotēkā, tāpat kā citās pilsētas kultūras iestādēs, pagāja leģendārā komponista un pianista Oskara Stroka zīmē, jo tieši janvārī pirms 130 gadiem vienā no Dinaburgas mūra namiem netālu no Daugavas pasaulē nācis daudzu pasaulslaveno tango un romāņu melodiju autors. Bibliotēka piedāvāja apmeklētājiem ne tikai novadpētniecības izstādi «Tango karalis no Daugavpils», bet arī Stroka dzīvei un daiļradei veltītu muzikāli teatrālu pasākumu, ko sagatavoja Dienas centra «Saskarsme» darbīgais un talantīgais literārais klubs «Dialogs». Pēc autorprogrammas pirmizrādes Dienas centrā un viesošanās Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejā, 25. janvārī literārais klubs «Dialogs» — četras apburošas dāmas 20. gadsimta sākuma stilizētos tērpos un aksesuāros, imponants cilvēks frakā un operatore — apciemoja arī mūsu bibliotēku. Uz pirmo pasākumu jaunajā gadā ieradās prāvs pulks interesentu, kuru vidū, kā ierasts, bija gan daugavpilieši, gan arī citu apkalpojamā reģiona pilsētu un ciematu iedzīvotāji, kuriem bibliotēka daudzu gadu gaitā bijusi ne tikai piekļuves punkts grāmatām pielāgotajā formātā, bet arī nozīmīgs kultūras un saskarsmes centrs. Jāatzīst — ja uz Oskara Stroka 130. jubilejas svētkiem būtu ieradušies arī ielūgtie lasītāji no Rīgas un Līvāniem, kuriem veselības stāvoklis šoreiz neļāva to izdarīt, sēdvietu nebūtu pieticis...

Kuplā skaitā sanākušie varēja iepazīt Daugavpilī dzimušā un augušā tango karaļa dramatisko likteni prasmīgi veidotā režijā, kurā ārkārtīgi saistošs stāstījums savijās ar vecu plašu ierakstu atskaņošanu, dzeju, romāncēm dzīvā izpildījumā ģitāras pavadībā un memuāru fragmentiem paša Oskara Stroka lasījumā. Jā, jūs neesat pārpratuši, iepriekš minētais cilvēks frakā, kurš lēnām, atbalstoties uz kokgriezumiem rotāta spieķa, izrādes sākumā visiem par pārsteigumu iznāca *uz skatuves* un sveicienam noņēma hūti, bija Stroka tēls, kuru lieliski iedzīvināja bijusī Daugavpils amatierteātra «Iskatel» aktrise. Eleganta hūte, liels balts tauriņš ap kaklu, brilles, skatiens no augšas, taisna mugura — tieši tādu tango karali, kādu sastapām pasākumā, var ieraudzīt fotogrāfijās viņa talanta uzplaukuma laikā 20. gadsimta 20.–30. gados. Toreiz Oskars Stroks ar ģimeni dzīvoja Rīgā, viņa neskaitāmās biznesa ieceres cieta krahu, bet viņa sacerētā populārā mūzika — fokstroti un valši — skanēja galvaspilsētas elitārākajos restorānos un naktsklubos. Stroks dzīvoja kaislīgi un aizrautīgi, nereti zaudējot galvu un naudu, un tieši nelaimīga mīlas dēka ar skaistu acu īpašnieci Lenu Libmani iedvesmoja viņu uzrakstīt savu pirmo tango «Melnās acis», kas atnesa komponistam īstu slavu. Viņa tango sāka iekarot klausītāju sirdis visā pasaulē — no Parīzes līdz pat Japānai, un Eiropas mūziķi, atzīstot viņa talanta lielumu, kronēja Stroku par «tango karali».

Padomju okupācijas laikā Oskaram Strokam nācās pieredzēt ilgus aizmirstības un nolieguma gadus, viņa labā slava tika atjaunota un mantojuma nozīme apzināta vien 21. gadsimtā. Pateicoties Daugavpils pilsētas domes iniciatīvām, 2008. gadā Stroks tika atjaunots Latvijas Komponistu savienībā un sāka *atgriezties* arī dzimtajā pilsētā un tās iedzīvotāju prātos un dvēselēs. Lai gan Daugavpilī un Rīgu šķir 226 kilometri, slikta sabiedriskā transporta satiksme,

ideoloģiska galvaspilsētas pretnostatīšana reģioniem un pēdējā laikā arī politisko domstarpību mūris, mūzika un — plašāk — kultūra ir tā, kas var vienot. Oskars Stroks ir dzimis Daugavpilī un miris Rīgā, viņš ir mūsējais un viņa ģeniālā mūzika ir tilts, kas savieno mūs laikā un telpā. «Sakiet, kāpēc?», «Zilās acis», «Senais tango», «Mē-

ness rapsodija», «Dusi, mana nabaga sirds» — ja šīs un citas brīnišķīgās melodijas šķiet uzrunājošas, Daugavpils filiālbibliotēkā atradīsiet unikālu mūzikas disku «Karalis izvēlas tango», kurā apkopoti ieraksti no Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzeja krājuma skaņu platēm. Karalis ir miris, lai dzīvo karalis!

PAR MUMS UN MŪSU VIETĀM

Ilona Laicāne

LNB Balvu filiālbibliotēkas vadītāja

Bibliotēka mūsdienās nav tikai grāmatu un preses izdevumu krātuve — tā ir kļuvusi arī par informācijas saņemšanas un uzkrāšanas centru. Viens no bibliotēkas pamatuzdevumiem ir vākt un saglabāt informāciju par lokālo kultūrvidi, vēsturi, cilvēkiem un piedāvāt to lietotājiem. Nereti praktiskajā darbā rodas jautājums: vai vākt materiālus tikai par izciliem un slaveniem novadniekiem? Ja tā, tad cik ievērojamiem un izciliem tiem jābūt — novada vai Latvijas mērogā, vai pazīstamiem pasaulē? Atbilde ir vienkārša. Balvu filiālbibliotēkas novadpētniecības darbs — tas ir par mums pašiem, mūsu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Bibliotēka apkalpo Balvu, Gulbenes un Alūksnes novadus. Visi aktīvie neredzīgie, vājredzīgie un cilvēki ar īpašām vajadzībām no minētajiem novadiem ir pelnījuši, lai par viņiem tiktu atstātas liecības nākamajām paaudzēm.

LNB Rehabilitācijas centrs ar dažādām aktivitātēm februārī atzīmēja 30. gadadienu. Balvu filiāle rīkoja centra klientu radošo darbu izstādi. Gatavojoties izstādes atklāšanai tika pārskatītas novadpētniecības mapes, kas gadu gaitā piepildītas ar avīžu izgriezumiem, izdrukām no interneta resursiem, video un audio ierakstiem no dažādiem pasākumiem, bukletiem un afišām, personīgajām fotogrāfijām, mutvār-

du liecībām un sagatavots neliels kopsavilkums.

Visvairāk materiālu ir par aktiermeistarības nodarbībām. Pirmais ieraksts, ka režisores Vairas Resnes vadībā neredzīgie Balvos spēlēja teātri, vietējā laikrakstā parādās 2011. gadā. Strādājot ar viņiem režisore saprot, ka var sagatavot izrādi, un 2016. gadā Balvu novada amatiereteātru skatē Neredzīgo cilvēku teātra kopa «Redzēt ar sirdi» saņem 1. pakāpi, kas dod iespēju startēt valsts līmenī. Nākamajā gadā Latvijas amatiereteātru skatē Dailes teātrī starp 84 kolektīviem viņi saņem visaugstāko punktu skaitu — 49, iegūstot augstāko pakāpi un lielāko punktu skaitu Latvijas mērogā. Mākslinieki Rēzeknē kāpj uz «Gora» skatuves ar uzvedumu «Bēgšana uz Ēģipti». Iegūta arī starptautiska pieredze, piedaloties teātra festivālā cilvēkiem ar īpašām vajadzībām «Izaicinājuma skatuve optimistiem» Gulbenē. No laikmetīgā teātra festivāla «Tālvils» Valkā atvests goda raksts «Par izcilu māksliniecisكو iestudējumu».

Neredzīgie sporto gan fiziski, gan garīgi. 2016. gadā Balvos sporta spēlēs cilvēkiem ar īpašām vajadzībām 11 komandu vidū balvenieši izcīnīja godpilno 2. vietu. 2019. gadā Mālpilī notiek sporta diena «Būsim aktīvi kopā». Piedalās 7 komandas un mazie Balvi ieņem 3. vietu piekāpjoties «lielajai» Daugavpilij un Liepājai. 2019. gadā «Prāta spēles cilvēkiem ar īpašām vajadzībām» dalīb-

niekiem bija jāatbild uz 100 jautājumiem. Starp 6 komandām iegūta 1. vieta. Saņemti panākumi šoudauna sacensībās gan Latvijā, gan ārzemēs.

Novadpētniecības mapēs atrodami ieraksti arī par dažādām citām aktivitātēm — dzied gan pa vienam, gan kopā ar slaveņiem māksliniekiem. Spēlē dažādus mūzikas instrumentus, arī profesionālā līmenī. Pin grozus, auž un ada ar pirkstiem un adāmmašīnu. Zīmē karikatūras un glezno. Lej sveces, vannas bumbas un gatavo ori-

ģinālas apsveikuma kartītes. Izmēģina keramikas darbus. Spēlē dažādas pielāgotas galda spēles. Brauc ekskursijās un iet uz peldbaseinu vingrot. Svin svētkus un dibina sociālo uzņēmumu. Projekta «Rīgā braucu dižoties» ietvaros darina paklājus no dabas materiāliem. Noslēguma pasākumā visa zāle smaržoja nevis pēc kafijas, bet dabas. Projekta «Dzīves ainiņas» atskaite koncertā Kauguros balvenieši skaistos tērpos izdejoja dziesmu «Vālodzīte» un izvingroja tautas dziesmu «Goju pa mežu».

RADOŠUMA NESKAITĀMĀS NOKRĀSAS

Gundega Tabaka

LAN vecākā bibliotekāre

Rīgas Strazdumuižas vidusskolas — attīstības centra rokdarbu pulciņš izveidots, lai vājredzīgi un neredzīgi bērni varētu sekmīgāk attīstīt savu radošo potenciālu, apgūtu jaunus darba paņēmienus, iemācītos praktiski darboties ar dažādas struktūras materiāliem un dažādiem darbarīkiem. Radošie uzdevumi attīsta bērnu fantāziju, veiksmīga piedalīšanās izstādēs un skolēnu darbu publiskošana ceļ skolēnu pašvērtējumu un palīdz integrēties vienauzdžu vidū, dzīvojot pilnvērtīgu un piepildītu emocionālo dzīvi.

Pulciņš darbojas kopš 2001. gada. To vada vizuālās mākslas skolotāja Anda Mazvērsīte. Pulciņa dalībnieki strādā ar dažādiem tekstilmateriāliem: dziju diegiem,

audumu. Skolēni ir pārļojuši, auduši, šuvuši, izšuvuši un izgatavojuši keramikas flīzišu mozaikas. Tuvojoties Zinību dienai, Ziemassvētkiem, Mātes dienai, skolēni savus darbus izstāda ne tikai savā skolā. Ar saviem darbiem viņi piedalās Vidzemes priekšpilsētas skolēnu mākslas darbu izstādēs, skolēniem paredzētos pilsētas un valsts mākslas darbu konkursos, saņemot balvas un atzinību no Latvijas Televīzijas, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas un Čehijas vēstniecības. Pulciņa dalībnieku (bijušo un tagadējo) saraksts ir tik garš, ka tam šajā rakstīnā nepietika vietas.

Februārī rokdarbu pulciņa dalībnieku darbus varēja aplūkot Latvijas Neredzīgo bibliotēkas lasītavā iekārtotajā izstādē «Acis darba izbijās, rokas darba nebijās».

Tomēr šī nebūs vienīgā Strazdumuižas skolēnu darbu izstāde bibliotēkas telpās.

Bazūne

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.